

Hjärnhälsa, långsiktiga tidsmässiga trender och associerade sociala och hälsorelaterade faktorer hos mycket gamla personer: ett nordiskt perspektiv

Forskningsproblem

Kognitiv funktion och psykiskt välbefinnande är viktigt för hjärnhälsa hos äldre personer. I takt med att andelen mycket gamla ökar, blir det allt viktigare att främja hjärnhälsa både på individ- och samhällsnivå. Det övergripande syftet med studien är att öka kunskapen om hjärnhälsa, genom att undersöka kognitiv funktion och psykiskt välbefinnande, hos mycket gamla personer (85-, 90- och ≥ 95 år) i tre regioner i Sverige och Finland, långsiktiga tidstrender avseende hjärnhälsa och associerade sociala och hälsorelaterade faktorer.

Metod

Via hembesök kommer vi att intervjua personer som är 85, 90 och 95 år eller äldre i Västerbotten, Österbotten och Åland under 2025-2027. Det finns inga exklusionskriterier avseende diagnoser, kognitiv status eller levnadsvillkor. Intervjuerna genomförs utifrån ett strukturerat protokoll med beprövade skattningsskalor, mätningar och frågor för denna population. Studien genomförs inom ramen för GERDA (GERontologisk Regional DAtabas), en longitudinell befolkningsbaserad studie som syftar till att öka kunskapen om hälsa och levnadsvillkor bland mycket gamla personer i norra Sverige, västra Finland och på Åland. Databasen från fyra tidigare datainsamlingar från 2000–2017 gör GERDA till en av världens största longitudinella databaser på mycket gamla personer. Med denna studie kan vi att kunna följa tidstrender av aspekter på hjärnhälsan. Statistiska analyser kommer att vara olika regressionsmodeller och variansanalys, och vi kommer också att undersöka könsskillnader. Denna ansökan avser den svenska delen av GERDA.

Samhällsrelevans

Med hjälp av analyser i GERDA försöker vi förstå äldre personers hjärnhälsa genom vår omfattande undersökning och att vi studerar regionala variationer samt långsiktiga trender. Genom att utforska långsiktiga tidsmässiga trender av hjärnhälsa under en 25-årsperiod bidrar GERDA till att fylla viktiga kunskapsluckor angående hjärnhälsa hos mycket gamla i norra Sverige. GERDA kommer att generera evidensbaserad forskning och kan ha potential att positivt påverka livet för äldre personer och deras familjer, samt informera beslutsfattande på regional och nationell nivå.